

zbývala jen lhůta dvou dnů, v níž sotva mohl učiniti příslušné opatření, by se uvaroval újmy hrozící mu při kolidujícím líčení v řízení sporném a trestním, ustanoveném na týž den u různých soudů.

(Rozh. ze dne 7. října 1931, Zm II 18/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání odporu obžalovaného proti rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 11. listopadu 1930, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem zprznění podle § 128 tr. zák., přestupkem podle § 516 tr. zák. a přestupkem podle § 6 zák. ze dne 24. května 1885, čís. 89 ř. zák., a nalézacímu soudu uložil, by nařídil nové hlavní přelíčení k projednání věci. Zmateční stížnost a odvolání obžalovaného odkázal na toto rozhodnutí.

D ů v o d y:

Proti rozsudku vynesnému v jeho nepřítomnosti vznesl obžalovaný včas odpor. Potvrzením okresního soudu v Přerově ze dne 23. prosince 1930 je osvědčeno, že v právní věci obžalovaného proti Floriánu J-ovi o 800 Kč s přísl. byl na den 11. listopadu 1930 o 8½ hod. dop. nařízen rok k ústnímu jednání u tohoto soudu, a že obžalovaný jako žalobce byl osobně přítomen. Z dopisu Dr. Jiřího Š-a, advokáta v O., ze dne 23. října 1930 plyne, že obžalovaný byl tímto advokátem vyzván, by se k tomuto roku zcela určitě dostavil. Hlavní přelíčení u krajského soudu v Olomouci bylo ustanoveno na den 11. listopadu 1930 o 10. hod. dopol. Obsílka k tomuto hlavnímu přelíčení byla obžalovanému doručena do vlastních rukou dne 8. listopadu 1930. Vzhledem k těmto zjištěním a dále k tomu, že mezi doručením obsílky a hlavním přelíčením zbývala obžalovanému jen lhůta 2 dnů (§ 221 odst. 1 tr. ř.), v níž sotva mohl učiniti příslušné opatření, by se uvaroval újmy hrozící mu při kolidujícím líčení v řízení sporném a trestním, ustanoveném na týž den u různých soudů, jest míti za to, že obžalovaný prokázal, že mu neodvratná překážka zabránila dostaviti se k hlavnímu přelíčení. Proto bylo včas podanému odporu vyhověti a v důsledku toho uložiti soudu nalézacímu, by nařídil nové hlavní přelíčení (§ 427 odst. 3 tr. ř.). Za tohoto stavu bylo zmateční stížnost a odvolání obžalovaného odkázati na toto rozhodnutí.

Čís. 4297.

Skutková podstata zločinu neoznámení trestných podniků podle § 12 čís. 1 odstavec druhý zákona na ochranu republiky předpokládá nejen zjištění, že se chystal podnik vykazující objektivně skutkové znaky zločinu přípravy úkladů podle § 2 zákona, nýbrž i ve směru subjektivním, by si byl pachatel, jemuž se dává za vinu opomenutí podle čís. 1 odst. 2 § 12 zákona, vědom toho, že závadná činnost, o níž se věrohodným způsobem dověděl, vykazuje objektivně skutkové znaky trestného činu,

který se chystá (po případě i vykonává), a že přes tuto vědomost úmyslně neučinil předepsané oznámení.

Pro pojem »dovéděti se« (§ 12 čís. 1 odst. 2 zák. na ochr. rep.) nestačí již podezření, nýbrž vyhledává se vědomí pachatelovo, že se chystá podnik zákonem předpokládaný.

Nezáleží na menší nebo větší nebezpečnosti prostředků, použitých k přivodění zločinného účinku, jaký předpokládá § 2 zák. na ochr. rep., nýbrž stačí k tomuto zločinu objektivní způsobilost prostředků přivodíti zákonem zapovězený účinek vůbec; mohlo by proto pachatele zločinu podle § 12 čís. 1 odst. 2 cit. zák. omlouvatí jen, že se dověděl o nějakých přípravách s hlediska § 2 cit. zák. bezvýznamných s ohledem na absolutní nezpůsobilost volených prostředků k dosažení cíle v § 2 naznačeného.

(Rozh. ze dne 8. října 1931, Zm I 173/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem obžalovaných do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 1. prosince 1928, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem neoznámení zločinných podniků podle § 12 čís. 1 odst. 2 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek v odsuzující části ohledně stěžovatelů jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji v tomto rozsahu znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmatečným stížnostem obžalovaných Rudolfa M-a a Alberta H-a nelze upříti oprávnění, pokud vytykají rozsudku, dovolávající se důvodů zmatečnosti čís. 5 § 281 tr. ř. — což činí stížnost Alberta H-a věcně pod vývody věnovanými číselně citovaným důvodům čís. 9 a), b) § 281 tr. ř. — nedostatek důvodů ve směru subjektivním. Oba obžalovaní byli uznáni vinnými zločinem podle § 12 čís. 1 odst. 2 zákona na ochranu republiky, spáchaným tím, že dověděvše se věrohodným způsobem, že se chystá zločinný podnik podle § 2 cit. zákona, opomenuli to neodkladně oznámiti předepsaným způsobem úřadu. Podle příslušných předpisů zákona vyhledává se ke skutkové podstatě zločinu, o nějž jde, by bylo nejen zjištěno, že se chystal podnik vykazující objektivně skutkové znaky zločinu přípravy úkladů podle § 2 zákona na ochranu republiky, nýbrž i ve směru subjektivním, by si byl pachatel, jemuž se dává za vinu opomenutí podle čís. 1 odst. 2 § 12 cit. zák., vědom, že závadná činnost, o níž se věrohodným způsobem dověděl, vykazuje objektivně skutkové znaky trestného činu, který se chystá — po případě i vykonává — a že přes tuto vědomost úmyslně neučinil předepsané oznámení. Napadený rozsudek zjišťuje v první části, jakým způsobem pořádal spolek »Sudetendeutscher Heimatbund« tak zvaný letní tábor v B. v srpnu 1925; jak byli účastníci ubytováni; kdo byl představeným tábora; že v něm panovala přísná kázeň, téměř vojenská, a že tělesná cvičení byla větším dílem rázu vojenského, při čemž cvičení vedl poddůstojník říšsko-

německé obrany. Rozsudek zjišťuje, přimykaje se tu v podstatě k posudku vojenských znalců, ohledně řečeného spolku a ohledně četných osobností, vedoucích a navštěvujících onen tábor, jejich politické nazírání a jejich ilegální iredentistickou činnost, směřující proti jsoucnosti Čsl. republiky — a zmiňuje se i o velezrádných výrociích k účastníkům tábora při návštěvě v P. Okolnosti ty opodstatňují závěr a ani zrušovací soud nepochybuje, že skutečně šlo o podnik, chystající přípravu úkladů podle § 2 zák. na ochr. republiky. Nepochybuje ani o tom, že účastníkům tábora muselo vzejít podezření, že by mohlo jít o takový podnik. Leč zákon předpokládá v § 12, že se pachatel musí dovědět věrohodným způsobem o takovém podniku. »Dovědět se« však znamená, že pachatel musí vědět, že se chystá podnik oné povahy; nestačí proto ke skutkové podstatě § 12 cit. zákona již podezření, nýbrž vyhledává se vědomí pachatelovo, že jde o onen trestný čin. Napadený rozsudek pak v odstavci začínajícím slovy »není však žádné pochyby...« na straně sedmé důvodů se ovšem zabývá tímto vědomím, spokojuje se však úvahami zcela povšechnými, týkajícími se snad vědomí účastníků tábora vůbec, aniž rozřešil otázku zavinění s individuálního stanoviska stěžovatelů a s ohledem na způsob jejich obhajoby. Nelze proto upříti oprávnění zmatečným stížnostem obžalovaných, pokud vytýkají tomuto výroku nedostatek důvodů podle čís. 5 § 281 tr. ř. Podle úpravy rozsudku neze pochybovati o tom, že se rozsudkový výrok ve směru subjektivním, ve směru vědomí stěžovatelů, že se chystá zločinný podnik podle § 2 zák. na ochranu republiky, neopírá jen o postřehy, které učinili obžalovaní v táboře ohledně kázně a výcviku po vzoru vojenském, nýbrž že dalším rozhodným článkem pro závěr soudu o subjektivní zodpovědnosti obžalovaných byly i v první části rozsudku zjištěné okolnosti o ilegální iredentistické činnosti osobností, řídících a navštěvujících tento tábor, jakož i ony velezrádné výroky k účastníkům tábora při návštěvě v P.

Vždyť pokud by soud, poukazuje prostě k posudku vojenských znalců, měl na mysli svými úvahami vyjádřiti, že již poznatky obžalovaných ohledně kázně v táboře a výcviku v něm po vzoru vojenském byly postačitelné pro jejich vědomí v naznačeném směru, byla by odůvodněna výtka stížnosti, že, pokud bylo k zjištění toho, zda kázeň (výcvik) v táboře poukazuje na podnik povahy § 2 zák. na ochranu republiky, třeba si vyžádati potřebné vysvětlení výsledkem vojenských znalců, nepostačil by k usvědčení obžalovaných jen poukaz na obsah tohoto znaleckého posudku, nýbrž musely by soudem býti uvedeny důvody, že a proč obžalovaní jako laici musili na základě svých postřehů ohledně kázně a výcviku v táboře dospět k témuž závěru, jako znalci na základě svých odborných vojenských zkušeností. Leč pokud i soud ze spojitosti s dalšími skutečnostmi shora uvedenými — politické nazírání a projevy osobností tábor vedoucích a navštěvujících, výzvy v P. — usuzuje na vědomí obžalovaných o pravém účelu letního tábora, jest výrok ten právem napadán zmatečnými stížnostmi pro formální vadnost. Již shora bylo uvedeno, že rozsudková zjištění ohledně politického smýšlení a podvrtné činnosti oněch osobností, směřující právě proti republice,

soud převzal z posudku znalců vojenských, jimž jsou vzhledem k jejich odborným vědomostem veškeré tyto podrobnosti o povaze a činnosti oněch osobností známé. Leč podle kterých konkrétních skutečností mohl soud tytéž vědomosti předpokládati u obžalovaných, a podle kterých konkrétních činů, ústních projevů — a pod. — oněch osobností právě stěžovatelé museli vědět, o jaké činitele tu jde, a jaké jest jejich nazírání na Čsl. republiku, a jaké jsou jejich cíle v tomto směru, a že a proč jsou tyto jejich cíle ve zřejmé věcné souvislosti s oním letním táborem, rozsudek neuvádí. Rozsudek ani nezjišťuje, zda právě stěžovatelé byli přítomni a slyšeli a též si uvědomili význam oné výzvy, která byla při návštěvě v P. na konci tábora učiněna. Tohoto zjištění bylo tím spíše zapotřebí, an obžalovaný H. ve svém protokolu tvrdí, že přednášky v táboru nesměřovaly proti svrchovanosti Československé republiky, a že v P. vůbec žádného říšsko-německého důstojníka neviděl, a řeči takového důstojníka přítomen nebyl, a an ani M. nikdy nepřipustil, že v P. onu výzvu slyšel, a jinak alespoň při hlavním přelíčení tvrdil, že řeči v táboru byly podle jeho dojmu teoretické a profesorské, že Čsl. republika podle obsahu přednášky o střední Evropě německé národnosti neměla zmizeti, a že oslovení účastníků »důstojníky« pokládal jen za frázi.

Nalézací soud nesměl se ve svých důvodech spokojiti všeobecnými úvahami, jak jsou v odstavci počínajícím slovy: »Není však žádné pochyby . . .«, nýbrž musil ohledně každého stěžovatele individuálně zjištit, z jakých důvodů má za to, že neměl pochybnosti o účelu tábora a o úmyslu pořadatelů. Zejména bylo by důležité v tomto směru uvažovati i o tom, zda stěžovatelům byl znám význam a dosah vlajky v táboru vztýčené ve smyslu nazírání na ni s hlediska pořadatelů, poněvadž by po případě i tato okolnost mohla býti oporou pro posuzování, zda stěžovatelům byl znám i účel tábora a cíle a úmysly pořadatelstva. S ohledem na tyto základní vady rozsudku ve směru subjektivním bylo zmatečným stížnostem obou obžalovaných vyhověti a věc vrátiti soudu prvé stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. Hledíc k tomuto opatření, netřeba se zmiňovati o dalších námitkách zmateční stížnosti ve směru formálním, a připomíná se jen po stránce právní, že podle toho, co je v rozsudku zjištěno o přípravách podle § 2 zák. na ochr. republiky, soud neshledává chystání zločinného podniku, o němž se stěžovatelé dověděli věrohodným způsobem a jež opomenuli oznámiti, v chystání zločinného podniku podle § 2 odst. 1 zákona na ochranu republiky, jak se zmateční stížnost obžalovaného M-a mylně domnívá, nýbrž v chystání zločinného podniku uvedeného v odstavci 3 § 2 zákona na ochranu republiky, což vyplývá zejména z odstavce důvodů rozsudkových, počínajících slovy: »Není však žádné pochyby . . .«, kde soud zcela výstižně dovozuje, že šlo o přípravné práce ke sbírání, organisování a cvičení sil pro potřebu budoucí ozbrojené moci určitého národa k cíli násilné změny ústavy Čsl. republiky a t. d. Pokud posléze stížnost Rudolfa M-a naznačuje, že oněmi rozsudkem zjištěnými přípravami úkladů vzhledem k jejich nepatrnosti nikdy nemohla býti vážně ohrožena jsoucnost zdejšího státu, stačí připomenouti, že nezáleží na

menší nebo větší nebezpečnosti prostředků, použitých k přivodění zločinného účinku, jaký předpokládá § 2 zákona na ochranu republiky, nýbrž stačí k naplnění zákonných znaků tohoto zločinu objektivní způsobitost přivoditi onen zákonem zapovězený účinek vůbec; pachatele zločinu podle § 12 čís. 1 odst. 2 cit. zák. mohlo by tedy omlouvatí jen, že se dověděl o nějakých přípravách s hlediska § 2 cit. zák. bezvýznamných s ohledem na absolutní nezpůsobitost volených prostředků k dosažení cíle v § 2 naznačeného.

Čís. 4298.

Pojem »rozšiřování« jest způsobem závazným i pro skutkovou podstatu trestného činu podle čl. III čís. 5 zák. čís. 142/1868 vyložen přímo v zákoně (§ 6 tisk. zák.).

Pojmy »odbyt (Vertrieb)« ve smyslu § 6 tisk. zák. a »rozdávání (Verteilen)« ve smyslu § 23 tisk. zák.

Ani naprostá neznalost obsahu tiskopisu nevylučuje odsouzení rozšiřovatele pro přečin § 42 zák. na ochr. rep. (čl. III zák. čís. 142/68).

Ideální souběh tohoto přečinu s přestupkem podle § 23 tisk. zák. jest možný.

(Rozh. ze dne 9. října 1931, Zm II 171/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 26. března 1930, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem zanedbání povinné péče podle čl. III. čís. 5 zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. v doslovu § 42 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přestupkem podle § 23 zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863.

D ů v o d y:

Rozsudek zavdává podnět zmateční stížnosti k uplatňování formálních zmatečností podle § 281 čís. 5 tr. ř. tím, že pro skutkovou podstatu přečinu zanedbání povinné péče rozšiřovatelem mylně považuje za potřebné a zbytečné snaží se skutkově zjistiti, že obžalovaným jako rozšiřovatelům závadných brožur byl znám i jejich obsah, že znali protistátní tendenci tiskopisu, věděli, že vyzývá k násilné změně státní formy a vybízí k vojenské vzpouře a pod. Toho však skutková podstata přečinu (a přestupku) zanedbání povinné péče podle § 42 zák. na ochr. rep. (čl. III. čís. 5 zák. čís. 142/1868 ř. zák.) nevyžaduje; vědomí pachatelovo v naznačeném směru poukazovalo by již přímo na skutkovou podstatu samotného zločinu podle § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep. (§ 7 tr. zák.). Ani naprostá neznalost obsahu tiskopisu nevylučuje odsouzení rozšiřovatelovo pro přečin podle § 42 zák. na ochr. rep., jsou-li tu zákonné znaky třeba i jen jediné skutkové podstaty tohoto trestného